

застосування зразків різних стилів на уроках вивчення фонетики, лексикології та фразеології, морфології і синтаксису.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бабич Н. Д. Магія слова для всього живого : мовно-народознавчі наукові студії. Чернівці : Букрек, 2012. 384 с.
2. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник. Київ : Вид. центр «Академія», 2002. 344 с.
3. Єрмоленко С. Нариси з української словесності (Стилістика та культура мови). Київ : Довіра, 1999. 431 с.
4. Капелюшний А. О. Практична стилістика української мови : навчальний посібник. 2-е вид., переробл. Львів : ПАІС, 2007. 400 с.
5. Мацько Л. І., Сидоренко О. М., Мацько О. М. Стилістика української мови : підручн. для філолог. спец. вузів. Київ : Вища школа, 2003. 462 с.
6. Муромцева О. Г., Жовтобрюх В. Ф. Культура мови вчителя : курс лекцій / за ред. О. Г. Муромцевої. Харків : Гриф, 1998. 208 с.
7. Пентилюк М. І. Культура мови і стилістика. Київ : Вежа, 1994. 240 с.
8. Пономарів О. Д. Стилістика сучасної української мови : підручник для студ. гуман. спец. вищих закладів освіти. 3-тє вид., переробл. і доп. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2000. 248 с.
9. Струганець Л. В. Культура мови. Словник термінів. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2000. 88 с.
10. Сучасна українська літературна мова: Стилістика / за заг. ред. акад. І. К. Білодіда. Київ : Наукова думка, 1973. 588 с.
11. Українська мова. Енциклопедія / редкол. : Русанівський В. М., Тараненко О. О., Зяблюк М. П. та ін. Київ : Українська енциклопедія, 2000. 752 с.
12. Українська мова (Сторінка журналу на сайті НАН України. URL : <http://www1.nas.gov.ua/>)
13. Чередниченко І. Г. Нариси з загальної стилістики сучасної української мови. Київ : Рад. школа, 1962. 495 с.

Стасишина Юлія

Науковий керівник – доц. Вільчинський Олександр

ЖИТТЄВИЙ І ТВОРЧИЙ ШЛЯХ ВІДОМОГО УКРАЇНСЬКОГО ПУБЛІЦИСТА МИКОЛИ РЯБЧУКА

Микола Юрійович Рябчук народився 27 вересня 1953 р. в Луцьку. Виростав у Львові, де жили й працювали батьки. «Навчався у політехнічному інституті, звідки був відрахований з третього курсу за участь у самвидаві. Закінчив заочно 1977-го за фахом інженер-електромеханік. 1988-го отримав другий диплом у Літературному інституті ім. Горького у Москві за фахом літературний працівник» [4]. Як публіцист Микола Рябчук дебютував збіркою літературно-критичних статей «Потреба слова» (1985 р.) ще за радянських часів. Але вже тоді його публікації були своєрідним орієнтиром для молодшої генерації українських письменників та поетів покоління вісімдесятих. Тоді ж, у середині 1980-х він переїздить до Києва й починає працювати у редакції журналу «Всесвіт». Дружина Миколи Рябчука відома українська поетеса Наталка Білоцерківець. Дочка Анастасія – соціологиня. Син Юрій – музикант.

Микола Рябчук працював редактором, завідувачем відділу та заступником головного редактора журналу «Всесвіт», оглядачем відділу культури газети «День», відповідальним редактором часопису «Критика», співробітником Інституту культурної політики та Центру європейських гуманітарних досліджень Національного університету «Києво-Могилянська академія». У 1994-1996 та 1999 роках перебував на викладацькій та дослідницькій роботі у США. З 1997 року член Асоціації українських письменників. Починаючи з 2006 року, по

понеділках пише колонку в «Газеті по-українськи». З 27 серпня 2010 року член Київської незалежної медіа-профспілки.

Опублікував кілька книжок та десятки статей в українських і зарубіжних журналах та наукових збірниках. Нарівні з літературними та культурологічними темами активно досліджує проблеми становлення національної ідентичності, формування громадянського суспільства та державонацієтворення. Перекладає з англійської та польської мов.

Окрім літературно-критичних та публіцистичних текстів є у творчому доробку Миколи Рябчука і поезія та проза. І хоча ця грань його творчості не є темою нашого дослідження, але вважаємо за доцільне бодай побіжно зацентувати і на них увагу. Це дозволить скласти повніше уявлення про власне Рябчукову публіцистику, осягнути її витoki, художньо-стилістичні прийоми, особливості мови та стилю.

Так, у 1989 р. у київському видавництві «Молодь» побачила світ збірка поезій «Зима у Львові». Як сказано у анотації – це «запізнілий поетичний дебют тридцятишестирічного Миколи Рябчука, що більш відомий... як літературний критик. Поруч із новими творами, написаними у 80-ті роки й опублікованими останнім часом у періодиці, автор включив до збірки цілий ряд давніших поезій, що з різних причин не могли бути видрукувані. Послугуючись засобами гротеску, сарказму, розмаїтої стилізації автор відтворює атмосферу духовного фальшу й застою у болісному сприйнятті своїх міських ровесників. Водночас вся книга М. Рябчука — це чесний і наполегливий пошук духовних орієнтирів, ствердження справжніх гуманістичних цінностей» [3, с. 2]. До речі, редактором поетичної збірки був Іван Малкович, а рецензентом Дмитро Павличко, знакові для нашої літератури постаті.

У 2002 р. у львівському видавництві «Класика» вийшла збірка прози Миколи Рябчука «Деінде, тільки не тут», яку, користуючись вже вживаним означенням, також можна вважати «запізнілою». Адже з часу, коли прозові тексти М. Рябчука були написані, а це переважно сімдесяті – початок вісімдесятих років минулого століття, і видані, проминуло, як мінімум, два десятиліття. Сам автор у передмові до книги так пробує пояснити цей феномен: «Кожна нова річ – щойно написаний вірш, оповідання, пісня, щойно закінчена картина, щойно роздобута платівка – були непоганим приводом зібратися з друзями й погомоніти за склянкою вина; а тим більше чудовим приводом для справжнісінького мистецького міні-фестивалю був приїзд друзів з іншого міста – така собі андерграундна альтернатива офіційним «декадам братніх літератур»... Цієї команди уже немає, і тому, хоч би якими гравцями ми всі, тодішні, не поставали, хоч би яких усесвітніх титулів і нагород не добилися, ми вже ніколи не зазнаємо того щемкого щастя безкорисливої, безоглядної гри, йменованої снобами й політруками «мистецтвом для мистецтва». Це, можливо, найкраще чи, принаймні, найкрасивіше пояснення того, чому в тридцять років я перестав писати прозу, як, зрештою, й вірші...» [2, с. 6].

На нашу думку, поетична та прозова творчість Миколи Рябчука ще чекає свого дослідження. Однак, починаючи із середини 1980-х творчість цього автора зосереджується на публіцистичних текстах. Новий етап творчості Миколи Рябчука розпочався після проголошення Україною Незалежності, коли з'явилася можливість публікуватися не лише в Україні, а й закордоном. Після 1991-го року його статті, нариси, огляди та есе періодично з'являються не лише у центральних українських газетах та журналах, а й у перекладі в

закордонних виданнях. А в наступні десятиріччя одна за одною починають виходити його книги у жанрах публіцистики, також як в Україні, так і за її межами. Це такі видання як «Від Малоросії до України: парадокси запізненого націєтворення» (2000 р.), яка також побачила світ у польському, сербському та французькому перекладах; «Дилеми українського Фауста: громадянське суспільство і „розбудова держави“» (2000 р.); «Дві України: реальні межі, віртуальні ігри» (2003 р.), що також вийшла у перекладах польською, німецькою та угорською мовами; «Зона відчуження: українська олігархія між Сходом і Заходом» (2004 р.); «У ліжку зі слоном – українсько-російські асиметричні відносини: культурний аспект» (2006 р.); «Четверта свобода: вільний рух людей між Україною та Європейським Союзом – проблеми і перспективи» (2006 р.), яка в була написана англійською і саме цією мовою спершу була видана в оригіналі роком раніше, а потім уже українською; «Сад Меттерніха» (2008 р.), яка була перекладена польською; «Улюблений пістолет пані Сімпсон: хроніка помаранчевої поразки» (2009 р.); «Ukraine on Its Meandering Path between West and East» (упорядкування та вступна стаття – спільно з Андреем Лужницьким) – це видання побачило світ лише англійською (2009 р.); «Постколоніальний синдром. Спостереження» (2011 р.), яка так само перекладена польською; «Від «хаосу» до «стабільності»: хроніка авторитарної консолідації» (2012 р.) яка знову ж таки в оригіналі була написана і видана спершу англійською; «Рапорт про стан культури та НУО в Україні (упорядкування та передмова, разом із Павлом Ляуфером та Андрієм Саванцем)» (2013 р.), яка також перекладена і видана англійською та польською мовами; «Попереднє життя. Збірка есеїв» (2013 р.); «Долання амбівалентності. Дихотомія української національної ідентичності. Історичні причини та політичні наслідки» (2019 р.); «Лексикон націоналіста та інші есеї» (2021 р.); численні публікації на актуальні теми у вітчизняній та зарубіжній періодиці [5].

Публіцистична творчість Миколи Рябчука є широковідомою як в Україні, так і за її межами. Як сказав у рецензії на одну із збірок Рябчукової публіцистики відомий історик Ярослав Грицак: «Книжками Миколи Рябчука не можна так легковажити... Репутація автора як провідного українського публіциста, ерудованість змісту й блиск форми викладу гарантують цим книжкам читацький успіх...» [1, с. 36]. За свої публікації та видання він удостоєний численних нагород та відзнак, як-от «Найкраща рецензія року» (від газети «Литературное обозрение» (Москва), 1985 р.) «Найкраща стаття року» (від журналу «Україна» (Київ), 1987 р.; від журналу «Українська культура» (Київ), 1988 р.; від журналу «Березіль» (Харків), журналу «Сучасність» а також – «Книга року року» за книгу «Від Малоросії до України: парадокси запізненого націєтворення», 2001 р. та «Дві України: реальні межі, віртуальні війни», 2004 р. Серед інших нагород варто відзначити Польсько-Українську Капітулу за внесок у польсько-українську співпрацю, 2002 р.; нагороду Фондації Антоновичів за «професійний і принциповий аналіз літературного і політичного життя сучасної України», 200 р.; медаль «Vene merito» Міністра закордонних справ Республіки Польща за внесок у польсько-українське порозуміння, 2009 р. та ін. У 2022 році Микола Рябчук став лауреатом Національної премії України імені Тараса Шевченка за книгу «Лексикон націоналіста та інші есеї».

Микола Рябчук також багато років очолював Український ПЕН-клуб – міжнародну неурядову організація, яка об'єднує професійних письменників, редакторів і перекладачів, а зараз є його почесним президентом.

ЛІТЕРАТУРА

1. Грицак Ярослав. Страсті за націоналізмом: стара історія на новий лад = Passions Around Nationalism: Old History in a New Manner : есеї Укр. наук. ін-т Гарвард. ун-ту, Ін-т Критики. Київ: Критика, 2011. 350 с.
2. Рябчук Микола. Деінде, тільки не тут. Львів: ВНТЛ-Класика, 2002. 200 с.
3. Рябчук М.Ю. Зима у Львові: Вірші різних років. Київ: Молодь, 1989. 112 с.
4. Рябчук Микола. <https://pen.org.ua/headship/ryabchuk-mykola>
5. Рябчук Микола Юрійович. <https://uk.wikipedia.org/wiki/>

Грицишин Катерина

Науковий керівник – доц. Решетуша Тетяна

ВИСВІТЛЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМАТИКИ В ОНЛАЙН-ВИДАННЯХ «LB.UA» ТА «КОРЕСПОНДЕНТ.NET»

Сьогодні більшість медіа матеріалів показують актуальні події суспільства, розповідаючи в тому числі й про те, що відбувається в його межах, висвітлюючи найболючіші проблеми. Соціальні проблеми як ніколи сьогодні є актуальними для всього суспільства. Найбільш обговорювані соціальні теми висвітлюються у медіа-дискурсі, не оминаючи й онлайн-ЗМІ. В контексті окресленої актуальності, особливу увагу звертаємо на те, що з початку повномасштабного вторгнення РФ та війни в Україні, починаючи із 24.02.2022 року, акцентованість на соціальну проблематику знижується (особлива увага приділяється війні та публікаціям на цю тему), спрямованість соціальної проблематики трансформується, зокрема, це простежується у насиченні сторінок онлайн-видань, які були обрані для проведення емпіричного дослідження. Відповідно до викладеного вище, вважаємо актуальними для сьогодення соціальні проблеми: проблеми молоді, проблеми дітей та соціально вразливих категорій, проблеми ВПО (в поєднанні із соціальною інфраструктурою).

Питання культури, яка сьогодні перебуває в критичній ситуації. Тому, визначаємо кардинально нову, соціальну проблему, яка виникла під впливом воєнних дій та потребує неабиякої уваги та дослідження – формування соціальної культури громадян. Саме у дослідженні цієї, нової, за баченням автора наукового дослідження, проблематики поряд із традиційними вбачаємо актуальність тематики, що вивчається.

Мета роботи полягає у дослідженні особливостей висвітлення соціальних проблем в онлайн виданнях «Lb.ua» та «Корреспондент.net».

Із врахуванням воєнних дій, що ведуться в Україні від початку повномасштабного вторгнення РФ, у контексті авторського бачення, на підставі власного аналізу публікацій онлайн-видань «LB.ua» та «Корреспондент.net» за період від січня по червень 2022 року (який включає 4 місяці війни), визначаємо нову соціальну проблему, яку формулюємо як «формування соціальної культури громадян». Вважаємо, що визначений нами напрям соціально-культурної проблематики, яка зумовлена докорінними змінами у сприйнятті і